

Ekmans utmaning

När pastorsparet Ulf och Birgitta Ekman, under lång tid medialt exponerade grundare av Livets ord, den 9 mars avslöjade att de avsåg att konvertera till den romersk-katolska kyrkan slog nyheten ned som en bomb. I alla fall för det stora flertalet, några få hade kanske annat att detta steg kunde ligga i färdriktningen. Naturligtvis hade nyheten ett stort medialt genomslag, och Ulf Ekman fick möjlighet att annonsera saken på Sveriges främsta politiska anslagstavla, Dagens Nyheters debattsida, ett forum som annars är förbehållet bekännare av det politiskt korrekta credot.

Ekman har varit en av representanterna för ett nytt slags ekumenik, samfundsövergripande till sin karaktär, där inte minst representanter för karismatiska samfund och romerska katoliker samlats till försvar av traditionella kristna trossatser och moraluppfattning, ofta i polemik och avståndstagande bland annat mot episkopala företrädare för Svenska kyrkan.

Ekmans konversion har emellertid släppt fram en hel del antikatolska strömmar inom den traditionella frikyrkligheten, där gamla missuppfattningar och fördomar går igen. Kanske visar detta, att den nya ekumeniken nog i huvudsak har utövats av enskilda personer och ledare, snarare än den varit förankrad på djupet inom respektive samfund. Den frikyrkliga utgångspunkten, präglad av en minst sagt förenklad biblicism, låter sig inte alldeles lätt inordnas i en allmänkyrklig, mer mångfacetterad teologi. Mycket talar för att det är detta som Ekman har kommit att inse.

Många bedömare har valt att kommentera Ekmans konversion utifrån frågan om han gör rätt eller fel, och en del kommentarer bär också tydliga spår av moraliserande. Det är en vanskelig ingång. Ingen kan veta vad som rör sig i djupet hos den människa som tar ett så radikalt steg som det är att konvertera, än mindre när det innebär att för andra gången byta samfund, att nu lämna det samfund man själv startat och byggt upp, och att gå från att vara pastor och förkunnare till att av det nya samfundet betraktas som lekman. Man bör alltså vara försiktig med att fälla domar.

Ekmans konversion innebär en hel rad utmaningar, inte bara till Livets ord och frikyrkligheten, utan också till Svenska kyrkan. Det var tydligen inget alternativ för Ekman att återvända till det samfund där han döpts, konfirmerats och blivit prästvigd, men som han lämnade för att grunda Livets ord. De tillkortakommanden som han upplevt i Livets ord gäller alltså även Svenska kyrkan. Det är ingen liten sak när en präst avsäger sig rätten att utöva ämbetet för att konvertera till ett annat samfund (som när Ekman lämnade Svenska kyrkan och prästämbetet), eller som i det nu aktuella fallet då en samfundsledare övergår till ett annat samfund. Utsagor om det som vederbörande då säger sig sakna hos det egna samfundet har tyngd; den kritiken måste tas på allvar.

De argument för sin konversion som Ulf Ekman presenterar är de facto begåvade och insiktsfulla. Hela Ekmans argumentation kan sammanfattas i två ord: vad han söker är *kon-*

tinuitet och *auktoritet*, samma sökande som en gång vägledde John Henry Newman. Ekman skriver: »Men jag började inse att autenticiteten och fullheten av denna Kyrka och dess konkreta uttryck igenom historien finns i den katolska kyrkan. Denna insikt kom genom en djupare förståelse av Kyrkans sakramental dimension och dess fasthållande av en autentisk auktoritet som kan avgöra och vägleda i både lärofrågor och moraliska frågor.»

När vi konstaterar det insiktsfulla i Ekmans argumentation, innebär det inte att vi automatiskt delar hans slutsats, dvs. att man måste bli en del av den romersk-katolska kyrkan för att stå i kontinuitet och under auktoritet, utan att han har identifierat två väsentliga områden där Svenska kyrkan och övrig »protestantisk» kristenhet utmanas och måste reformeras.

Hela protestantismens systemfel är just frånvaron av en fungerande auktoritet. Detta har bland annat lett till en kyrkosplittning av enorma proportioner där nya samfund ideligen bildats, en process som Ekman själv har varit en del av. Mot kyrkans under 1500-talet mer eller mindre korrumpade läroämbete ställde reformatörerna Skriften; där fanns klar och tydlig auktoritet och vägledning, menade man. Men omedelbart började sönderfallet i fraktioner och oliklärande kyrkor, och den nödvändiga auktoriteten fick istället komma utifrån, genom bindande bekännensedokument och/eller via den lokala furstemakten. Att Skriften var allena och att den skulle kunna utgöra kyrkans auktoritet, det blev en trossats som ideligen visade sig komma på skam. Inget har förändrats på den punkten.

Eftersom Skriften inte fungerar som auktoritet, bjuder »protestantismen» på olika former av substitut för en förlorad sådan. I vissa sammanhang utövas olika former av karismatiskt ledarskap där auktoriteten knyts till en persons förmåga. Så har det påtagligt varit i Livets ord, men Ekmans konversion visar att också denna auktoritet är sårbar. När kungamakten upphörde att utgöra den direkta auktoriteten i Svenska kyrkan, har istället den demokratiska processen, utövad i en politisk kongress som kallas »kyrkomöte», getts funktionen av läroämbete med dithörande auktoritet. Också detta är uppenbart ett substitut – och ett klart otillräckligt sådant.

Frånvaron av fungerande auktoritet riskerar påtagligt att leda till brott med kontinuiteten. Utifrån Skriften allena tror sig somliga kunna konstruera kontinuitet genom att återskapa ett urkyrkligt ideal, som man tror sig finna direkt i Nya testamentets skrifter. Andra hävdar att demokratin utgör en successiv uppenbarelse, och ser inga problem med att den demokratiska processens resultat i centrala frågor motsäger en flertusenårig lärotradition. Utan fungerande läroämbete är kontinuiteten hotad.

Ekmans efterlysning av kontinuitet och auktoritet utmanar Sveriges reformatoriska kyrkor och samfund i grunden. Det måste finnas ett mellanting mellan ytterligheterna i dagens »protestantism». Läroämbetet behövs för att värna bekännelsen, den som skrifterna vittnar om. Utan läroämbete kan bekännelsen förvandlas till vad som helst, och det är precis detta vi idag bevittnar i Svenska kyrkan.

Ulf Ekmans utmaning är konkret och viktig. Vi önskar att Svenska kyrkan tog utmaningen på allvar med en genomlysning av kontinuitets- och auktoritetsfrågorna som följd. Vi ser som

vår uppgift och kallelse att fortsatt driva dessa frågor inom Svenska kyrkan, och enträget hävda behovet av en annan tingens ordning.